

31

EXPOSITIONIS PSYCHOPATHOLOGIÆ
TENTAMEN

CUJUS
PARTEM PRIOREM
VEN, EXPERIENTISS. FACULT. MED. UPSAL.

P R A E S I D E
CAROLO ZETTERSTRÖM
M. D. MEDICINÆ THEOR. ET PRACT. PROFESS. REG. ET ORD.
REG. COLLEGII SANITATIS MEMBR. HONORAR.
REG. ACAD. SCIENT. STOCKH. ET REG.
SOCIET. SCIENT. UPSAL. MEMBR.

PRO GRADU MEDICO

p. p.

CAROL. GUILHELM. HENRIC. RONANDER
MEDIC. LICENT. CHIRURG. MAG. AD XENODOCH.
DANVIKIAN. MEDIC. REG. COLLEGII SANIT. MEMBR.
HOLMIENSIS.

IN AUDIT. MED. DIE OCT. MDCCXXII

H. S.

UPSLAIE,
RECUBEBANT REGIE ACADEMIE TYPGRAPHI.

CHRONIQUE DE LA VILLE DE PARIS

DE M. P. LAMARTINE

PARIS
EDITION SOCIÉTÉ DES AMIS DU LIBRAIRER

VIRIS PERILLUSTRIBUS

CH. F. A WEIGEL

A. I. HAGSTRÖMER

C. TRAFVENFELT

C. CARLANDER

PSYCHIATRIÆ IN PATRIA

CREATORIBUS ET PATRONIS

veluit, debuit

AUCTOR.

CHURCH OF
JESUS CHRIST OF LATTER-DAY
SAINTS
MORMON
LDS
MORMON
LDS
MORMON
LDS
MORMON
LDS

EXPOSITIONIS PSYCHOPATHOLOGIA
TENTAMEN.

Mentis morbi, qui & *Mentales*, *Vesaniae*, *Insaniae*, *Dementiae*, *Desipientiae*, *Deliria*, *Paranoiae*, dicuntur auctoribus, quamvis nobilissimum omnino & summum præbent Medicinæ objec-
tum, præ ceteris tamen nigris obducti sunt tenebris. Testantur
hæc non solum variæ & inter se oppositæ, quas habent variæ
auctores de horum morborum sede, natura & causis opiniones;
sed etiam diversæ, quas iis proponunt curandi rationes. Hoc
exinde præsertim proficiisci non dubitamus, quod ad nostra us-
que tempora omnes fere crediderint, mentis alienationes non
posse e principiis Pathologiæ generalis deduci & explicari, sed
sola vigentis systematis Philosophici ope intelligi debere. Cum
autem omnis Medicina experientia præprimis fundata sit, Psychia-
tria etiam observationibus fidelissimis & veritatisbus ex iis stri-
cto deductis nitatur, necesse est.

Placet vero, quoniam nostra qualitercumque opera de men-
tis alienationibus futura est, ante definire, quid sint morbi me-
ntis, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur; ideoque ita
vocamus *idiopathicos efficientiarum encephali*, quibus *functiones su-
as perficit animus, a consilio naturæ deflexus*.

Quæ vero ut magis illustrentur, sedem mentis alienationum
primum investigemus necesse est. Non enim desuerunt, qui hanc
non solum in quavis fere corporis parte, verum etiam in animo

ipso immortali quæsiverunt, quam tamen assertionem indignam declarare haud dubitamus. Animus enim ut ens immateriale mutari nequit; quod si largiremur, omnino sequeretur, illum aliam posse suscipere formam atque indolem h. e. mori, quod vero nobis immortalitatem atque divinam ejus originem vivide credentibus nemo persuadebit. Vis præterea insignis, quam in mentis morbis producendis ostendunt hæreditaria diathesis, ætates, sexus, climata, anni tempestates, et tempesies aliæque potentiaz physice corpoream illorum sedem satis probat.

Corporea igitur illorum sedes speciatum est inquirenda. Cum negari posse haud credimus, encephalum esse organum, quo animus nobilissimas & prope divinas illas producit vires, perceptio-
num nimium perspicuitatem, conscientiam & judicium, necesse omnino est, si hæ humanæ mentis prærogativæ demandantur, sup-
tiones encephali alienazæ sint. Quod vero ut paullo uberioris
explicetur, priuum monendum est, delirium solum, absensibus
etiam ceteris symptomatibus, mentis alienationes constituere.
Dein gravissima symptomata, quæ illas prægrediuntur, comitan-
tur & sequuntur, læsum encephali sensitatem comprehendunt;
cum e contrario reliquorum organorum aberrationes neque tam
graves, neque tam constantes & diutinæ sunt, sed paullo post
temporis, relictis illis, fere semper evanescunt. Denique ratio-
nem habenda est ad exitum morbi non sanati, qui vel in ex-
haustione virium encephalitarum vel in chronica ejus inflammatio-
ne semper consistit.

His positis gravissimam adgredimur questionem & contro-
versiarum tam plenam, ut haud desint, qui plane desperandum
esse de veritate existimant: indolem scilicet morborum mentis
a que naturam internam exposueri. Omissis enim eorum senten-
tiis, qui in animo ipso morbi sedem quæsiverunt, jam in hu-
morum vitiis & motu abnormali, jam in variis variorum visce-

rem alienationibus, jam in l^esionibus cerebri organicis, j.m denique in generali vis vitalis a consilio naturæ aberratione posita fuit morbi natura. Quæ vero opiniones nunc temporis fere celeberrimæ, quanvis omnino veritatis quandam speciem p^ræ se ferant, tantum tamen abest, ut iis adfertire audemus, ut potius morborum illorum indolem in speciali encephali aberratione dynamica ponere cogamus. Vitia enim formæ, cohærentiæ & mixtionis, ut et generales vis vitalis alienations, eis ad morbosum quidem statim generatim pertineant, tamen diathesi potius morbosæ, quam morbis ipsis tribuendæ sunt, multoque lenius oriuntur, quam speciales efficientiæ modi præternaturales, qui plerumque celerius nascuntur. Cum denique illud mentis humanae πλεοντημα, judicium, conscientia variarumque perceptionium clartas & conjunctio in mechanica quadam aut chemica encephali ratione ponit non potest, sed efficientiis producitur, quæ superioris soli cohærentiæ & mixtioni sunt, omni ratione concluditur, illorum a consilio naturæ deflexus in mechanica quadam aut chemica encephali alienatione minime querendos esse; quod melius & clarius patebit, vario morborum mentis deenui atque sectionibus cadaverum infra expositis.

Proximum est, ut mentis morborum symptomata exponamus, & quidem separatim ea, quæ a diversis & distinctis efficientiarum encephali modis dependant. Cum vero encephalus, ut centrum systematis nervosi sit considerandus, a veritate non parum absente existimamus, si alienations functionum illius ad pathologiæ generalis p^ræcepta ex eodem fonte ac reliqui generis nervosi aberrationes deducamus & *Erethismo* encephali, *Torpori* & qualitativæ efficientiarum illius *perversioni* tribuamus.

Primum igitur ab *Erethismo* ordiamur, qui cum e violentiæ causis, capitis l^esionibus aut validis animi perturbationibus nascitur, prodroma nulla p^ræsto esse possunt. Ubi vero e causis

Lente agentibus oritur, prægredi solent symptomata, quæ exaltant & alienatam encephali efficaciam comprehendunt. Hæc vero tam lenta esse & cognitu difficultia solent, ut tum sere primum, cum invaserit morbus ipse, in memoriam revocantur. Aeger enim, cum falsitatem opinionum & perversitatem idearum, quibus mens vexatur, adhuc perspiciat, illas ex animo exenterat aliosque celare pro viribus tentare solet. Plerumque tamen insuetum aliquid anxii aut ferocius prodit. Meditabundus aut tamquam cogitationum expers videtur. Permutantur confuetudines solitæ, silent affectus prislini; ii autem excitantur, qui cum opinionibus ejus falsis congruunt & qui ad facinora insolita cum sepe jubent. Ad hæc etiam suspicionem morbi insequentis adherunt somnus turbulentus insomnia terribilis interpellatus, dolor & ardor capitis, obtutus oculorum inquietus & turbidus vel truculentus & torvus, pupula contracta, cutis color mutatus, secretiones & excretiones impeditæ; quibus ad tempus quoddam persistantibus accedunt mensium, lochiorum & hæmorrhoidium suppressio, ulcerum, rheumatismi, sudoris pedum, scabiei aliarumque exanthematum repulso.

Quæ dum per dies plures & menses majori minorive intensitate morata sunt, invadit morbus ipse vel subito ac inopinata vel tam lente & pedeterrim, ut in sola prodromorum accumulatione lenta consistere videatur. Primum, quod sub sensu cadit, symptoma delirium est; cum æger opinionibus falsis & imaginibus perversis diuinius nunc resistere non valet, vel de veritate illarum persuasus, de iis gloriatur. Cetera vero forma non gaudet hoc delirium, sed jam in vehementissimo furore, jam in sola quadam idea fixa, jam denique in universali fere mentis functionum suppressione veri torporis speciem præ se ferente consistere potest, ita ut delirii forma quasi signum quoddam pathognomonicum minime sit consideranda. Quæ igitur cum ita sint, atque cum sedes morbi ipsius corporea sit, in aberrationi-

bus etiam physicis hæc signa existimamus esse querenda. His,
 quæ in solo sere augmento prodromorum consistunt &
 incitatum encephali efficaciam indicant, sœpe etiam acce-
 dent symptomata congestionis encephalitæ, ex erethismo ad
 vasa capillaria propagato oritur. Axietas sit vehementer; somnus
 sere nullus vel turbulentus, pavotibus & somniis terrificis inter-
 pellatus; caput ardens, integumenta ejus tensa, quamvis absque
 ulla cephalalgia querela; facies tubra & inflata vel pallida &
 collapta; vulnus traculentus & torvus, oculi nitentes vel nūnus
 rotantur vel fixi sunt, interdum rubicandi & lacrimosi; caroti-
 des sœpe plus justo pulsant, interdum durius quam extremita-
 tum pulsus qui vel duri & pleni vel debiles & molles, irregu-
 lares, accelerati vel tardi sunt, cutis vel ardens & arida est vel
 frigida, nonnumquam etiam sudore frigido præserium circa ca-
 put & collum obducta, sœpissime discolor & flaccida. Ad me-
 diullam spinalem & nervos musculares sœpe propagatur hic en-
 cephalii erethismus, unde varia morborum spasmoidorum sym-
 ptomata, vel ingens & sere incredibilis oritur muscularum vis.
 Nonnumquam in subjectis infirmis & sensilibus & ad systema
 nervosum perifericum se extendit, quare hi eo faciliter potentissi-
 meris efficiantur. Sæpius tamen huic encephali excitationi con-
 trarius est nervorum perifericorum & gangliorum torpor atque
 singularis sentiendi tarditas; ita ut frigus pariter ac æstum, fa-
 mem si inque, remedia fortiora aliquæ incitamenta tolerare &
 perfere æger facillime valeat. Ex eodem fonte etiam magnam,
 quæ erethismum encephali sœpe comitatur, symptomatum sym-
 pathicorum seriem deduci posse arbitramur. Huc pertinent respi-
 ratio molesta, cordis palpitaciones, anorexia vel cupiditas ci-
 borum nimia, angores praecordiorum, cardialgia, dolores colici,
 pyrosis cum ructibus terris & salivæ fluxu, fardes lingue, du-
 ritates alvi continua, variæ sensus organici & sensuum extero-
 rum hallucinationes, perspirationis denique, mensium, lochio-
 rum, lactis aliarumque secretionum suppressiones, quæ, nisi pri-
 us congerint, tamen sub morbi decurso semper sere accedunt.

Quæ tamen symptomata erethismo encephali generatim adnumerata omnia plerumque simul non adfunt; erethismus enim & in solo fere delitio aliquaque quibusdam symptomatibus excitacionem encephali indicantibus consistere potest. Sympathica praesertim sœpe absunt symptomata, quæ de cetero, eis morbi initio adfint, brevi tamen tempore præterlapsi, sponte evanescent.

Cum vero morbus hoc modo per dies plures & menses moratus sit, sensim decrescere incipit. Primum minuantur symptomata sympathica. Functiones viscerum pectoris & abdominis ad normam regrediuntur; vividior fit color cutis & motor; melior nutrīcio; rā ut symptomata, quæ erethismum encephali proxime constituant, delitium scilicet, cephalalgia, insomnia, anxietas & sanguinis in capite congestio, sola fere tandem persistere videantur. Sæpissime tamen & secretionum & excretionum suppressio ad convalescentiam usque morati solent.

Hoc modo per plures annos portigi potest morbus, priusquam mutetur. Tum vero triplicem habere potest cxi um: a) *In sanitatem*; adeo ut ardor & dolor capitis atque sanguinis in eo congestio decrescant; anxietas & insomnia minuantur; dilatatio in paucis tantum ideis perversis jam consistens cesset. Serena apparet facies ægri, qui nunc prælinas consuetudines & affectus recuperat. Denique & secretiones & excretiones suppressæ reveniunt, quod pro crisi morbi habitum fuit. b) *In chronicam encephali vel meningum inflammationem* ejusque sequelas. Hæc ex congestione cerebrali, quæ morbum comitantur longius perstante sœpe exoritur. Heic delitium quidem ad intensitatem minuitur & amentia formam assumit; interdum etiam tanquam meditabundus obtumescit æger, nil interrogans, nil respondens; anxietas vero, insomnia, ardor & dolor capitatis, quamvis minori vehementia, permanent. Facies rubet; pupula contracta est.

post tempus vero aliquod dilatatur; oculorum obtusus fixus & stupidus, & quod album est vascula capillaria nonnumquam habet tangue turgida; pulsus praesertim carotidum frequentes, duri & contracti sunt. Sæpiusque versus noctem exasperatur morbus. Pulsus cum frequentiores evadunt, anxietas major, ardor capitis vehementior & rubor generum vividior. Diurnus solet esse hic morbus & per omnem vitam morari. Tandem vero accedunt paralyses, epilepsia, apoplexia aut yarix ex nutritione labefacta, ortæ cachexiae quibus colligationibus junctis corpus conficitur. Cadavera secta varia semper encephali vitia produnt.

c) In exhaustionem virium encephali dynamicam, quæ nonnunquam ex prægresso paroxysmo apoplectico aut paralytico repente nascitur; sæpius & longe prægresso erethismo lente oritur. Delirium, anxietas & insomnia decrescent, congestio sanguinis encephalum occupans, ut & ardor & dolor capitis desinant; ita ut æger in sanitatem redire videatur. At vero post breve temporis spatium debilitas judicii, tarditas intelligentiæ, tenuitas ingenii, pallor & tumor faciei, obtusus oculorum fixus & stupidus, socors ægri adspectus, pulsus tarditas & mollities, atque functionum omnium lentiudo torporem encephali satis produnt. Mora & exitus hujus torporis, infra uberior exponendi, iidem sunt ac præcedentis; nulla vero encephali vitia post mortem inveniri solent.

Jam vero generali exhibita erethismi encephalici historia, in eas species inquiramus, quæ, ipsa sua indole atque natura differentes, diversam exigunt & sæpe contrariam curandi rationem.

Et prima quidem species est *Erethismus energeticus*, qui, vere suetam encephali ergyeas supponens, in subjectis junioribus & robustis a causis vehementer agentibus nascitur. Nullis vel præcis tantum præviis signis subito invadit cum delirio, quod læ-

pe quidem furibundum est, interdum tamen stupiditatis speciem refert. Anxietas est vehementissima; insomnia fere perpetua; ardor capitis gravis, integumenta illius tensa; oculi splendidissimi nimis rotantur, vel fixi & torvi sunt; pulsus duri & pleni vel contracti; cutis ardens, arida; motus muscularum vividi; vis intestinalis mirum in modum aucta; sensilitas vero cutis & tubi intestinalis e contrario mulcum imminentia; situs vehemens; alvus durissima; reliqua vero symptomata vix apparentia. Hæc symptoma constantia & necessaria esse existimo. Sapientiam tamen accedit activa sanguinis in capite congestio cum universalis orgasmus juncta. Oculi rubri & lacrimosi, facies rubra & tumida, vene colli tensæ, carotides fortiter pulsantes, pulsus extremitatum frequentes, duri, pleni vel contracti hunc statum indicant.

Typus hujus speciei initio fere semper continens est, postea vero remittens, cum exacerbationibus versus noctem redeuntibus. Per dies plures, raro menses moratur, donec vel in sanitatem, vel in encephalitidem aut phrenitidem chronicam vel denique in speciem sequentem ejusque sequelas abit.

---

zimilis coniugem impinguem colligere, ut non nulli
sunt qui, oblitus vel sibi, sepius etiam deinceps res ac
cautus, matrilius regnus, et inde ad filios, etiam si
nulli sunt, etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt,

et ita cunctis modis, ut non nulli sunt, etiam si nulli sunt,
etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt,
etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt,
etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt, etiam si nulli sunt,